Прецȣл ачестеї Фої дін преȣнъ кȣ Фо́еа пентрȣ мінте інімъ ші літератȣръ єсте пе ȣн жȣмътате де ан кȣ поща

2 ф. 24 кр., фъръ пощъ 2 ф. 8 кр. арџ. Пентрȣ ѧнщіінцърї се плътеск пънъ ла 6 рѫндȣрї 8 кр. де ачі ѧнсȣс 1½ кр. арџінт де ȣн рѫнд.

№ 28. 1840.

(CU PREA'NALTA VOIE.)

GAZETA DE TRANSILVANIA.

Brashov, 7. Julie.

BIBLIOTECA JUDEȚ. BRAȘOV

Трансілваніа.

Дін вѣіле Бȣчечїȣлȣї, 4 Іȣліе. Сосіреа Домнȣлȣї Беїзаде*) Скарлат Гіка ѧн Карантіна Тімішȣлȣї є щіȣтъ; пріїміреа ѧнсъ ачеа претінеаскъ ші песте тот превенітоаре, каре кȣ тотȣл амъсȣрат пріетінещілор релъціі де вечінътате а мърітȣлȣї нострȣ Гȣберн аȣстріак кътръ Гȣбернȣл църіі ромѫнещї, і се фъкȣ Домніісале де кътръ Офічіолатȣл карантінеї, спре а петрече кȣ плъчере де алтмінтрелеа Сарбеделе зіле де лъзъріт, єсте кȣноскȣтъ дін ѧнсȣш ростȣл сдравънȣлȣї нострȣ Оаспет, кȣ ачел адаос, кȣмкъ Домніаса нȣ ва ліпсі кȣ чел дінтъїȣ прілеж а Ѧнщіінца пе ѧнълціа Са Прінцȣл домніторїȣ ал Църіі ромѫнещї ші ȣнкїȣ ал съȣ, деспре нефъцърітеле сімцемінте, кȣ каре фȣ атѫт ла хотареле Трансілваніеї, кѫт ші ла сосіреа са ѧн Брашов ѧнтімпінат. Къчї адекъ, ѧндатъ дȣпъ че Д. Беїзаде́ петрекȣт де Д. к. к. Діректор ал Карантінеі П. Васіч, ар фі ажȣнс ла 2 Іȣліе к. в. ѧннаінтеа прѫнзȣлȣї ѧн нȣміта четате, авȣ́ плъчереа де а фі салȣтат де кътръ Д. Ценералȣл де Брігадъ Третер ші декътръ Д. Маіор командір де граніцъ ші де четате Арбȣтіна. Контравізіта о фъкȣ́ Оаспетȣл нострȣ ѧнсоціт де маї сȣс нȣмітȣл д. Діректор. — Кȣ ачест прілеж нȣ пȣтем трече кȣ ведереа нічї деосібіта ценерозітате де дърнічіе, че Домнȣл Скарлат Гіка арътъ́ ѧндатъ де ла інтрареа са ѧн хотареле Църіі ноастре. Ѧнтре солдаціі дін Реџ. б. Вакант, прекȣм ші ѧнтре солдаціі съкȣї грѫніцерї, каріі пъзеск лініа сънътъціі домніаса фъкȣ́ а се ѧмпърці 32 ф. арџ, асеменеа ші ла алцї слȣжіторї лъсъ ȣрме а лібералітъціі сале. Д. Беїзаде́, дȣпъ о петречере маї скȣртъ ѧн цѫнȣтȣл нострȣ аре де гѫнд а кълъторі ші ѧн алте четъцї аȣстріаче, поате ші ѧнсȣш ѧн къпітала Ѧмпъръціеї.

Цѫнȣтȣл Тѫрнъвілор (Коміт Бългр.) 24 Іȣніе к. в. „Пе локȣріле ноастре тімпȣл єсте фоарте пъртініторїȣ, плоаіе ам авȣт дестȣлъ ші ѧн тімпȣл съȣ, де ȣнде семънътȣріле сѫнт бȣне, іар маї вѫртос віїле ѧнтрȣ атѫта сѫнт ѧнкъркате де род, ѧнкѫт оаменіі нȣ ѧшї адȣк амінте де асеменеа мȣлціме де стрȣгȣрї. Пърціле дін коло де Мȣръш, кȣм спȣн, аȣ пътіміт мȣлт де сечетъ.

*) Беїзаде́ ѧнсемнеазъ фіȣ де прінц домніторїȣ.

Цара ромѫнеаскъ ші Молдова.

Атѫт фелїȣрітȣл інтерес, кѫт ші ла мȣлцї о недескрісъ, дар ѧнсъ дреаптъ кȣріозітате, пофтеск де маї мȣлтъ време, а авеа датȣрї статістіче пентрȣ імпопȣлаціа пъмѫнтȣлȣї молдо-ромѫнеск кѫт с'ар пȣтеа маї сігȣре. Ѧн прівінца ачеаста, че єра бȣн ѧннаінте нȣмаї поате фі де вреo требȣінцъ. Кȣ тоате ачестеа ші ѧн зілеле ноастре єсте кам аневоіе а кȣноаще хотърѫт нȣмърȣл лъкȣіторілор ѧн ачестеа Църї. Іатъ ȣн єкстракт дȣпъ конскріпціа фъкȣтъ ѧн Цара ромѫнеаскъ дін анȣл 1839, ѧнтрȣ каре ѧнсъ, ціфреле ѧнсемнеазъ нȣмърȣл фаміліілор.

— Църанї дажнічї де сате саȣ кȣм ле зік клъкашї 291363;

bibv

— Дажнічї де ораші 17306;
— Патентарї, дінтре карії се кăпрінд негăцеторї, шї меширї, карії плăтеск ăн дрепт де патентă пе тот анăл 14424;
— Цігані аї Статăлăї десробіцї, карії дінкă плăтеск дажде 5714;
— Мăзілї, ăн фелїă де прівілеціацї, карії плăтеск шї єї чеба пе ан 5446;
— Преоцї де мір ăн слăжбă, кă фамілії 5785;
— Преоцї фăрă слăжбă (кăчї дăпă регăламент требăе сă фіе нумаї кăте дої де о бісерікă дар векїăл абăз дінтрăдăсесе маї мулцї 1118;
— Діаконї ăн слăжбă 866;
— Діаконї фăрă слăжбă, пе карії регăламентăл іă депărтат 897;
— Боіерї де неам кă деосебіте рангурї 2999;
— Постелнічеї, ăн фелїă де боіерї фăрă ранг, (кăрор нă лесне леаї пăтea да о дефініціе че сънт) 547;
— Дажнічї де ораше іертацї дела стăпжніре 896;
— Дажнічї де сате асеменеа іертацї*) 18595;
— Вădăве ăн тоатă цара (тот кă фамілії) 37447;
— Фіі де боіерї кă ранг шї де постелнічеї, карії сънт скăтіцї ка шї боіерії 2553;
— Оамені ăн деосебіте карактере, прекум дофторї, професорї ш. а. 1177;
— Ăфарă де ачестеа фамілії слободе, се маї сокотеск афі фамілії де цігані роб̆ а боіерілор (де каре ăн цара ромънească поцї кумпăра о персоанъ кă 10 пънă ăн 15 галбенї) 15000

Ăдаогă нумărăл ачестор фамілії 421935.
Ămbлцеще ачел нумăр кă 4.

Ла продуктăл че'цї ва єшї адаогă нумărăл кълъгărілор шї а кълъгăріцелор дін тоатă цара 5000;
— Нумărăл солдацілор ка ла 4000;

Дăпă ачастă сокотеалă нумărăл локуіторілор цărії ромънещї пе 1,300 мілърї пътрате ămпărціт ăн 18 жудеце (комітатурї) сънт о клімă аша граціоасă ар фі 1605377.
Ънде тотушї пе атăта ămтіндере де пămънт ар пăтea трăі пе ăшор ăн нумăр ăндоіт де ачещї локуіторї*)
— Пентрă Молдова нă сънтем ăн старе а ămпărтăші алте датурї, де кăт ачелea, каре ле авем дăпă о конскріпціе русească нă де тоате пărціле сінгре. Дăпă ачеea нумърăл фамілиілор дажніче цărане ăн Молдова ар фі 117961;
— А пăсторілор де біте 11519;
— А боіерілор де ранг афарă де чеї ăн слăжбă 880;
— Постелнічеї 2348;
— Преоцї 5650;
— Кънтърецї 611;

Локуінд дăпă кум с'ăă арătат маї сус ла цара ромънească, маї сокотінд дічї шї маї бине де 1,580 кълъгурї шї кала 1,000 солдацї, апої пе челе 3,851 фамілії де цігані аї Статăлăї, прекум шї ціганіі боіерещї, нумърăл локуіторілор Молдовеї пе 800 мілърї пътрате ămпърціте ăн 13 цінътурї (комітатурї) есе апроапе ла 770000.

Ăн Молдова сънт шї обреї ка 60,000. Ачещіа прін сфърнърііле лор шї прін мулта бънзаре а беътърілор спіртуоасе прекум пе аірea, аша маї шї дічї, маї бъртос де кънд с'ăă тот маї стрекурат дін Русіа шї дін Полоніа, се фекурă бічул шї осънда църанілор непрічепцї.

Статуріле ромънещї ăн анії ачещї дін урмă нăнумаї се арată слободе де орї че фелїă де даторії контрасе ăн банї, чі анкă ăă (маї бъртос цара ромънească) ăн прісос ăн бънътăл лор, адекă венітăл требе келтуіелї, анкăт ремăшіца се поате ăн орї каре час ăntoарче спре челе маї сфінте шї маї доріте скопурї.

Ънгаріа.

Маіестатеа Са к. к. Апост: прін о скрісоаре а са де Кабінет дін 25 Іюніе а. к. біневоі а да прінцълăї Архіепіскоп прімас ал Ънгарієї Іосіф де Копачі кръчіа чea маре а ординълăї Ст. Стефан країълăї Ънгарієї.

Віена.

Дін проспектăл анкеіат ла 30 Іюніе де кътре банкăл націонал австріак, се маї афлă банкноте ăн ціркълаціе де 12,681,228 ф. арг.

*) Се кăінї а ші, кă ăн църіле ромънещї прінцієї ачелор фечорї, карії слăжеск ка солдацї ăн регіментеле (кăм ле зік полкуріле) цărії, сънт скăтіцї де дажде ш. а. (Вezї регăламентăл).

*) Регатуріле дін Церманіа: Ханновера, Саксоніа, Віртемберга, авеа аă кăте ăн міліон шї шасе сăте мїї локуіторї.

biby

Тѹрчіа.

Жѹрналѹл де Смірна діи 15. Ібніе не вестѐще дін Беірѹт (ан Сіріа), кѹмкъ ан ачесте пърці ар фі ісбѹтіт о ревоѹвціе ценералъ. Дрѹзіі, ачест нород вітеаз, Маронііі, Напаѹзіі, чеі дін мѹнтеле Ліванѹлѹі с'аѹ ѹніт антре сіне, спре а скѹтѹра одатъ апъсъторіѹа жѹг алъі Мехмед Алі ші а фіѹлѹі сѹѹ Ібраім. Тоці ачещі лъкѹіторі се ампротівіръ а маі плъті грелеле даждіі де песте ан, ші фіінд къ єі аѹ ан мънї армеле, каре маі наінте де ачеаста ле дъдѹсе сѹѹ ле ангъдѹісе лор паша ансѹш, аша єі сънт пъскѹці де нъдеждe, къ вор пѹтea лѹкра кѹ енерціе. Інсѹргенціі маі наінте кѹ о зі прінсеръ ѹн кѹріер алъі Мехемед, — ѹн транспорт маре де мѹніціе анкъ аѹ къзѹт ан мънїле лор. Се паре, къ ѹна дін прічініле ревоѹціеі ар фі ші анчеркареа лъі Ібраім де а десарма пе ачеі мѹнтені, ка апої іар' съ маі скоацъ дін тръншіі кѹ сіла рекрѹці спре а'ші ампліні регіментеле. Дар' біецій Сіріані сънт пъціці ші тот маі прічеп де че аѹ а се пъзі. Ібраім Паша траце трѹпе мѹлте кътръ Беірѹт. В лесне а креде, кѹмкъ орі кът се фіе лъкѹіторіі анвіршѹнаці ші скърбіці де нъдѹшіторіѹа деспотісм, єі тотѹш кѹ време вор фі сіліці а се сѹпѹне. Іар' де кѹмва Сіріенії вор фі ан старе а да лъі Мехемед Алі де лѹкрѹ пе маі лѹнгъ време, кѹ а лъі пагѹбъ сімціторе, ан ачеа антъмпларе, чіне ціе, оаре нѹ дін ачеаста інсѹрекціе се ва наще о пачe статорнікъ антре поарта ші антре Єгіптеанѹл? —

Ан Босніа ші ан Херцеговіна орізонѹл лініеі є анторнекат фоарте. Чеа маі маре немѹлцѹміре ші несѹпѹнере се аратъ антре лъкѹіторі. Креціній де леџеа ръсърітеанъ кѹ креціній католічі се амбоірѣ, ка кѹ пѹтеріле ѹніте съ се рескоале асѹпра гѹвернѹлѹі порціі. Се ворбеще де емісарі де а лъі Мехмед Алі, сѹѹ анкъ ші де ніще алціі спіоні ші анвітъторі дін алтъ парте, карії прін ръскѹларea ачестор нородe ар вреа а адѹче ла десперацію пе партеа тѹрчеаскъ. Прічіна де калетеніе аї ачестор тѹрбѹрърі се паре а фі, кѹмкъ пѹнктѹріле Хаттішеріфѹлѹі де Гілхане нѹ се пѹн ан лѹкраре, чі повъцѹіторіі пашіі лѹкреазъ дѹпъ болнічіа лор, сѹгънд тоатъ крѹнта остенеалъ ші тот кънцігѹл сѹпѹшілор тѹрчещі.

Ценерал консѹлѹл рѹсеск дін Бѹкѹрещі Д. де Тітоф, кареле єсте ансерчінат, ан нефіінца де фацъ а кѹмнатѹлѹі сѹѹ Д. де Бѹтеніеф, а кѹпріпде постѹл де сол провізоріѹ ла 23. Ібніе аждѹнсе пе ла Галац ан Константінопол.

Рѹсіа.

Кѹ прілежѹл трecерії ампъратѹлѹі рѹсеск пе ла 24. Ібліе пе васѹл де абѹр „Богатір" кътръ Ст. Петерсбѹрг, ан Кіел се вѣзѹ о пѹблікаціе, прін каре портѹріле рѹсещі дін марea балтікъ сe дескід слобод фъръ вамъ пентрѹ імпортаціа де бѹкате.

Ампъратѹл кѹ прілежѹл трecерії сале пе ла Варшавіа, дъдѹ єртаре ла маі мѹлці полоні, карії пентрѹ вінї політічещі фѹсесеръ осѹндіці а фі депортаці ла грозава Сіберіе, сѹѹ а сѹфері ші алте педепсе грелe. — — Партеа флотеі рѹсещі, каре ан Теодосіа лѹасе пе ал 3-lea дівізіон ші пе маі мѹлте батаіоане дін ал 15 lea ші ле трекѹсе ла малѹріле черкасіане, де кѹрѹнд с'аѹ анторс ла Севастопѹл, дѹпъ че трѹпеле поменіте с'аѹ ашезат ла Тѹаѹ, кѹпрінзѹнд аколо позіціе таре. — Експедіціа лъі Періовскі єсте амъзлітъ ан негѹръ гроасъ; ансъ дѹпъ че одатъ ачеа єсте прівітъ ка атінгътоаре де чінстеа націоналъ, нѹ єсте андоіалъ къ се ва прекѹрма. — Ан прівінца апропіерії ошірілор рѹсещі кътръ прѹт, спѹіе чіне кате ва вреа, атъта ансъ єсте адевърат, кѹмкъ о парте кѹнъ дін трансе ле кончентрасъ ан Бесарабіа (адікъ нѹмаі дінколо песте прѹт), каре акѹма се паре къ се траг андърѹпт кътръ одеса. Алтеле че се маі ворбеск, сънт повещі годле.

Спаніа.

Ампъчѹіреа Спаніеі фаче паші анаінте. Ценералѹл карліст Балмаседа бътѹт біне абіа скъпъ ан франца. Прокламаціііле, тоате амерінцъріле, оморърірea офіцерілор кѹ ѹрeангѹл ші кѹ плѹмбѹл, прекѹм ші тоатъ пѹтереа де карактер алъі Кабрера (ан връстъ де 30 анї) нѹ сънт ан старе а маі опрі десфачерea факціошілор сѹѹ. Планѹл сѹѹ чел дін ѹрмъ нѹ єші дѹпъ ашептаре ші акѹма Кабрера с'аѹ трас кѹ аї сѹѹ ан мѹнціі Каталоніеі. — Реџінеле пела 10 Ібніе се афла ан Сарагоса, ѹнде фѹсеръ прііміте кѹ ентѹсіасм неашептат.

Франца.

Дѹпъ ціріле де ла Алџір діи 19 Ібніе, Маршалѹл Вале боінд а кѹпрінде стрънторіле мѹнцілор че ле абеа ан планѹл сѹѹ, фѹ сіліт а фаче о жертфъ греа де віаца маі мѹлтор францезі вітежі. Вале, дѹпъ че кѹпрінсе Міліана, ашезънд аічі гарнізон де апъраре, порѹнчі а се арде ан цінѹтѹл де прін преџіѹр тоате семънътѹріле, родѹріле ші тоате лъкашеле.

bjbv

Черкасіа.

Дȣпъ че ѧн прімъвара ачеаста, кȣм щім, с'ар фі ѧнтѫмплат маї мȣлте ловірі ѧнтре Черкасенї ші ѧнтре Рȣшї нȣ ва фі де прісос а арȣнка о прівіре маї де апроапе асȣпра ȣнор апȣкътȣрї че аȣ ачещї мȣнтенї дела каȣказ ѧнтрȣ а се щі ѧмпротіва връшмашілор съї. Де опт, маї ноаъ анї ȣрмеазъ Рȣсіа планȣл дат де ценералȣл Вілліаміноф. Ачела стъ маї вѫртос, ѧнтрȣ а зіді четъцȣї (търії ші афаче дрȣмȣрї мілітърещї. Маї ѧнтѫїȣ се зідіръ четъцȣіле Абȣн, Ніколае. Доба саȣ Александрінскі, каре сѫнт ѧмпреȣнате прін ȣн дрȣм мілітъреск де 50 мілȣрї ѧнтре Кȣбан ші ѧнтре мареа неагръ. Скопȣл ачестор лȣкрърї єра, а Ісола ȣнгїȣл декътръ норд-ост *) а църії.

Гарнізоацеле, ѧн лок съ прекȣрме комȣнікъціїле черкасенілор, єле єра оареш кȣм маї мȣлт стрѫмторате прінсе (старе де апъраре ѧн търііле лор. Дін времеа ачеаста Рȣшії аȣ рідікат ѧн тоате латȣріле четъцȣї кȣ мȣлтъ жъртфъ де банї ші де оаменї; опт де ачелеа се зідіръ ла маре. О лȣнъ фȣ́ време дестȣлъ пентрȣ черкасенї, а сфърѫма тоате четъцȣіле зідіте де рȣшї, афаръ нȣмаї де доаъ. Търіа чеа маї ѧнтѫїȣ кȣпрінсъ аȣ фост Онвіа, каре єра апъратъ де 500 фечорї ші де 15 бȣкъцї де артілеріе. Дȣпъ ачеаста бірȣіторії лȣаръ Тоапс ші Шапсіне, ȣнде оморѫръ 350 рȣшї. Черкасенії, сȣпт команда лȣї Манкȣр-Беї, алȣї Хаџї-Тȣц-Беї ал ачестȣї леȣ дела Шапсȣг, ші а лȣпȣлȣї Тенгȣц, адȣнасеръ ѧн вечінътате 7000 ръсбоінічї. 2500 рȣшї се афла ѧн лонтрȣл четъцȣіеї, (ѧн каре нȣмър се кȣпрінд ші фемеіле ші прȣнчії, кѫчї Рȣсіа авеа де гѫнд а ашеза о колоніе аколо). Черкасенії ѧн време де ноапте се трасеръ ѧн ніще тȣфърї. Ві ѧшї лъсаръ пȣщіле ѧндъръпт, не лȣѫнд кȣ сіне алте арме декѫт нȣмаї сабіа ші кома, каре єсте ȣн шѫш лат кȣ до́ъ аскȣціше. Пънъ а нȣ прінде пъзіторії де весте, четъцȣіа єра де тоате пърціле ѧн кȣнџїȣратъ; кѫчї адекъ дѫншії ащептаръ Сабат Намаз, саȣ чеасȣ́л де рȣгъчȣне. Деодатъ фȣ́ тъчереа прекȣрматъ прін стрігареа Аллах, Аллах! Черкасенії нъвъліръ. Рȣшії сȣпріншї се апъра вітежеще; маї мȣлцї черкасенї кѫзȣръ де мѫна стрѫмторацілор, карії се тръсесъръ ѧн магазії ѧн касармії. Ѧн времеа лȣптеї магазіа кȣ прафȣл сбȣръ ѧн аер; ѧн ачест ѧнфрікошат мінȣт, пе кѫнд се мъчелъреа єї маї крȣнт, ведеаї пе черкасенї ші пе рȣшї ѧмпъчȣіцї ші ѧнфръціцї сбȣрѫнд прін єсплозіе ѧн бȣкъцї кътръ ѧнълціме. Черкасенії зік, кȣмкъ єї аȣ пердȣт 350 осташї, ші спȣн къ ар фі оморѫт 2000 рȣшї, (де пардон нȣ єра ворбъ). Четъцȣіа Абȣн єра ші маї бȣнъ. Гарнізонȣл єї ста дін 3000 рȣшї. Челе маї ѧн ȣрмъ лȣате четъцȣї фȣсеръ Ніколае ші Мазга; аічї ѧнкъ фъкȣръ черкасенії крȣзімї грозаве. Вї дърѫмъ тоате търііле кѫте ле кȣпрінд. Се спȣне, кȣмкъ маї де кȣрȣнд Черкасенії ар фі кȣпрінс апроапе ла 40 тȣнȣрї маї ȣшоаре дела Рȣшї; челе маї греле нȣ ле пот траџела мȣнцї ѧн сȣс. Кȣ тоате ачестеа Рȣсіа нȣ се ва одіхні, ші єа кȣпрінде дін ноȣ пȣнктȣріле че ле маї ебȣне де операціе, ка доар' ва пȣтеа одатъ ѧнфрѫна пе ачещї сдравънї фії аї натȣреї жȣмътате барбарї (. .), їȣбіторї де лібертате.

*) Міазъ ноапте ші ръсъріт. Тръім ѧнсъ кȣ ачеле нȣмірї де: ост, сід, вест, норд, пентрȣ къ сѫнт пріїміте маї де тоатъ, Вȣропа ші пентрȣ къ сѫнт маї скȣрте де кѫт спре пілдъ „міаза-ноапте."

Ѧнщіінцаре.

Ергеліа графȣлȣї Естерхазі ѧн Ардеал, де соіȣ кȣрат ръсърітенеск, каре тръіеще де маї мȣлте сȣте де анї, ші пе лѫнгъ фіреа чеа пръсітоаре, пентрȣ пȣтереа, тръїнічіа, доместічіа ші фрȣмсеца є кȣноскȣтъ ѧн Трансілваніа, Ȣнгаріа, Віена, ла 3 Аȣгȣст а. к. се ва вінде прін ліцітаціе ла Цілъȣ ѧн депъртаре де ȣн чеас дела клȣж. Ачеа єргеліе стъ дін 5 капете армъсарї де съріт, 19 мѫнзї де треї, доі ші де ȣн ан не кȣръціцї 28 іепе кȣ мѫнзії лор дін єстімп ші дін 18 каї де хам. Ачеаста се фаче кȣноскȣтъ пентрȣ чеї карії ар авеа плъчере а кȣмпъра дін ачеї каї.

Прецȣл бȣкателор ѧн Брашов.

(ла 17. Їȣлїе к. н. (Ѧн банї де валȣтъ.)

О гълеатъ де Ардеал.		Рф.	Крї
Чел маї фрȣмос	грѫȣ	12	—
„ де міжлок	грѫȣ	10	—
„ де жос	грѫȣ	9	36
Съкърец		9	—
Съкара		6	30
Орзȣл		6	—
Овъсȣл		4	—
Хірішка		6	—
Мълаіȣл		3	21
Кȣкȣрȣзȣл		6	—

Редактор Георгіе Барїц. Едітор Їоан Гътт.

bjbv